

ΟΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ ΑΡ. ΖΑΧΟΥ

Δεν γνωρίζω ποια εικόνη σύμπτωσης κα-
λωδήγησα τους επιτρόπους του εν Βόλῳ ἱε-
ροῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ ἀνέθη-
καν τὴν ἐκπόνησιν τῶν σχεδίων καὶ τὴν ἐκ-
τέλεσιν αὐτῶν διὰ τὸν μεγαλοπρεπῆ μητρο-
πολιτικὸν ναὸν τῆς προεδρευτικῆς πό-
λεως τῶν εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα κ. Ἀρ. Ζά-
χου.

Τὰ σχέδια ἤδη καθ' ὁλοκληρίαν περατω-
θέντα παρεδόθησαν πρὸς ἐκτέλεσιν, οὕτω δὲ
ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ θ' ἀπο-
κτήσῃ πρωτότυπον ἔργον, μνημειώδες εἰς
τὴν σύλληψιν καὶ βασιζόμενον εἰς τὰς ἱε-
ρας παραδόσεις τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία ὥπως μελετήσω
καὶ ἐπισταμένως καὶ πρωτοῦ ἐπιχειρήσω
ἀναλύσω τὸ ἀριστοτέλῃμα, τοῦτο τὸ ὁ-
ποῖον τιμᾷ ἀληθῶς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχιτε-
κτονικὴν, θὰ προσπαθῶ νὰ δώσω ἰδεᾶν
τινὰ τοῦ ναοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὥπως
κατανοηθῇ πληρέστερον ἢ πρωτότυπος καὶ
μεγαλοπρεπὴς σύλληψις τοῦ Ζάχου, τιμῶσα
καὶ αὐτὸν, πρὸ παντὸς ὅμως κειμένου, οἱ
ἅποιοι ἔσχον τὴν ἐμπνευσιν ν' ἀναθέσουν
αὐτῷ τὴν ἐκτέλεσιν τοιοῦτου ἔργου, τὸ ὁ-
ποῖον ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον ἱκανὸν ἀρχιτέκτονα
ἀλλὰ καὶ καλλιτέχνην δημιουργὸν δυνάμενον
ἀνταποκριθῆναι πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἑλ-
ληνικῆς Πατρίδος.

Πρὶν εἶναι ἡ ἀνθρωπότης αἰσθανθῇ τὴν ἀ-
νάγκην ὥπως περιελίξῃ τὸν ἱερὸν χώρον
τῆς προσευχῆς ἐντὸς τοῦ κυρίως ναοῦ συν-
ήρχετο εἰς ὠρισμένον χώρον ὅπου τὸ ἱερὸν
ἅλσος στολισμένον με ἀνθή καὶ φωτιζόμενον
ἀπὸ δάδας, ἐχρησίμευεν ὡς τόπος προσευ-
χῆς καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κικέρων λέ-
γει ὅτι ὁ «Ναὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ Σύμπαν».
Οὐχ' ἦτον ὅμως παρὰ τὸ ἱερὸν ἅλσος ἡ-
γεῖτο μικρὸν παρεκκλήσιον, εἰς τὸ ὅποιον
ἐφυλάσσοντο τὰ δῶρα καὶ αἱ προσφοραὶ κατὰ
τοὺς χρόνους τῆς ἐφορείας, ἐγίνοντο δὲ δη-
μόσια δείπνα συνοδευόμενα ἀπὸ ἱεροῦ χο-
ροῦ καὶ πλείστας ἄλλας ἐνδείξεις χάρας
καὶ εὐγνωμοσύνης.

Οἱ ναοὶ ἐκ λίθων καὶ μαρμάρων ἀνηγέρ-
θησαν μετὰ τὴν πρόδον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς
κατ' ἀρχὰς μὲν ἐντὸς χώρου δασώδους θεω-
ρουμένου ἱεροῦ. Κατόπιν δὲ καὶ ἐντὸς τῶν
πόλεων.

Ἡ γλυπτικὴ δημιουργεῖ τοὺς θεοὺς, ἀλλὰ
οἱ Πέρσαι, οἱ Ἰνδοὶ, οἱ Δακοὶ, οἱ Γάλλοι
κλπ., ἐπιμένουν εἰς τὴν ἐν ὑπαίθρῳ λατρείαν
ὥς ὅτου ἡ πρόεδρος τοῦ πολιτισμοῦ καθιέ-

ληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς καθιερωμένης
διὰ τὴν λατρείαν τῶν ἐθνικῶν θεῶν, ὑποχω-
ρεῖν πρὸ τοῦ νέου χριστιανικοῦ φωτός, κα-
θιερωταὶ ὁ οὐράνιος θόλος, χωρίζεται ὁ
νάρθηξ καὶ τέλος νέα ἀρχιτεκτονικὴ ζωὴ
δημιουργεῖται ἀνελούσα τὰ στοιχεῖα αὐτῆς
ἀπὸ τὴν ἰδίαν ὑπαρξίν καὶ διαγράφουσα εἰς
τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ μίαν ἐτι φο-
ρὰν χρυσᾶς γραμμῆς τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα.

Ὁ Ζάχος βασιζόμενος καὶ οὗτος εἰς τὴν
ἱερὰν αὐτὴν παράδοσιν ἀλλ' ἔχων ἐν αὐτῇ
τὴν δημιουργικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἡ ὁποία
προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ζωῆς,
συνέθεσε τὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου τοῦ
Βόλου βασιζόμενος μὲν εἰς τὴν βυζαντινὴν
παράδοσιν ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ ἐδημιούργη-
σεν ἕνα καλλιτέλῃμα ἄριστον ὥπως χρησι-
μέσῃ πάλιν καὶ τοῦτο ὡς ὑπόδειγμα εἰς
τοὺς μεταγενεστέρους.

Ο ΖΑΧΟΣ

Ἐτοποθέτησε τὸ ὅλον οἰκοδόμημα ἐγκαρ-
σίως ἐπὶ τῶν ὁσῶν Ἑρμοῦ, Δευκλίου, Ἰωάννου,
Ἀγίου Νικολάου καὶ Ἀλεξάνδρου, οὕτως
ὥστε ν' ἀποτελῇ αὐθόρμητον περιοχὴν δι-
σπόζουσαν μὲν τῆς ὅλης ἐκτάσεως, ἀλλὰ
καὶ τοῦ ἐκὸν συγχρόνως πᾶσαν εὐκαλίαν
εἰς τὰς ἐκκλησιαζομένους. Ἡ κάτοψις τοῦ
μᾶς δεικνύει πόσον καλῶς ἐμελέτησε καὶ
ἐσκέφθη τὴν λειτουργίαν ἐνὸς τοιοῦτου ναοῦ.

Δύο ἐκατέρωθεν εὐρεῖαι κλίμακες ἀνέρ-
χονται πρὸς τὸν γυναικονῆτον καὶ ἐντὸς τῆς
μεγαλοπρεποῦς κυρίας εἰσόδου δύο ἑτεραι εἰ-
σοδοὶ εἰς τὰ πλήγια μέρη διευκολύνουν τὴν
ἐξόδον τοῦ πλήθους μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς
θείας λειτουργίας. Αἱ θέσεις διὰ τοὺς χο-
ροὺς ἐτηρήθησαν ὑπερέχως ὠραῖαι ἀφοῦ ἔ-
λαβεν ὑπ' ὅψιν ὄχι μόνον νὰ δεσπόζῃ ὁ χορὸς
τῶν ἐκκλησιαζομένων, ἀλλὰ καὶ πρὸ παν-
τός διὰ τῆς ἀκουστικῆς νὰ κατακλύζῃ τὰ
ὦτα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν. Τὸ ἱερὸν καθὼς
καὶ τὰ σκευοφυλάκια ἐτοποθετήθησαν οὕτως
ὥστε νὰ τηρῆται ἀπ' ἐνὸς μὲν ἡ ἀρμονία
τοῦ ναοῦ καὶ ἀπ' ἑτέρου μὲ ὅλην τὴν ἀνεσιν
νὰ ταλῶνται αἱ ὑπηρεσίαι καὶ λειτουργίαι
αὐτοῦ.

Σπανίως ἐν τοῖς νεωτέροις Ἑλληνικοῖς
ναοῖς ἐδόθη τοσαύτη προσοχὴ περὶ τὴν κανο-
νικὴν διάταξιν τῶν μερῶν, τοσούτων χρη-
σίμων εἰς τὰ ἔργα τῶν λειτουργῶν τοῦ Ἱ-
εσίου.

Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπου ἀληθῶς ἐκπλήσσει τὸν
θεατὴν πρὸ τοῦ μνημειώδους τοῦτου ἀρχιτε-
κτονικοῦ ἔργου εἶναι ἡ πρωτότυπος εὐρεσις
τῆς μεγάλης ἐξωτερικῆς ἀψίδος ἡ ὁποία
μεγαλοπρεπῶς διαγράφουσα τεραστίαν καμ-
πύλην καταλήγει εἰς τὴν βάσιν τοῦ κυρίου,
περικλείουσα ὅλην τὴν ἑκταπὴν πρὸς κυρίας
εἰσόδου, ὡς νὰ περικλείῃ αὐτὴ τὸ ἄπειρον.
Σπανίως ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἔχει τὴν εὐτυχίαν
αὐτὴν στιγμὴν τῆς δημιουργίας ἐνὸς νέου
κόσμου ὠραίου καὶ δυνατοῦ. Δὲν χρονοῖται



ὥστε πλέον τὴν ἐν τοῖς ναοῖς προσευχὴν.

Μεταξὺ τῶν ναῶν τῆς ἀρχαιότητος ὁ πε-
ρίφημος ναὸς τῆς Βαβυλώνας ἦτο συνθεθε-
μένος ἀπὸ 8 ὑψηλοτάτους πύργους, διὰ νὰ
μὴ ἀναφέρωμεν τὰς Παγίδας τῶν Κινέζων
ὑποδείγματα καταπληκτικῆς τεχνουργίας
μὴ δυνάμενα νὰ παραβληθῶν πρὸς τὴν ἀ-
πλόστη καὶ στερεότητα τῶν ἡμετέρων.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἀφοῦ μετεχειρίσθησαν τοὺς
μονολίθους ναοὺς κατέφυγον τέλος εἰς ὀγ-
κώδη καὶ δυσανάλογα κτίρια με κολώναις
χονδροειδεῖς, σειρὰν σφιγγῶν καὶ εὐρύτατα
σκευοφυλάκια, μετὰ μεγάλης εἰσόδου Μό-
νον οἱ Ἕλληνες διήρσαν τὸν ναὸν κανονι-
κῶς καὶ ἀναλόγως ἐπὶ ἐνὸς ὁμαλοῦ παραλ-
ληλογράμμου καὶ ἀνύψωσαν με παραδειγμα-
τικὴν ἀπλότητα τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκείνην
ἀρχιτεκτονικὴν, ἡ ὁποία ὄντως καὶ δικαίως
ἐκπλήσσει τὴν ἀνθρωπότητα.

Οἱ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων εἶχον τοὺς ναοὺς
κων ἀναλόγως τῆς ἰσχύος τῶν, ἡ Ἀθηνᾶ,
ὁ Ἄρης, ὁ Ζεὺς ἐλατρεῖοντο κάτω ἀπὸ τὸν
σοβαρὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ δωρικὸν ρυθμὸν.
Ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Δήμητρα ἡ Περσεφόνη
καὶ αἱ Νύμφαι τῶν ὑδάτων κάτω ἀπὸ τὰ
ἐλαφρὰ φυλλώματα καὶ τὰ ἀνθήματα τοῦ Κο-
ρινθιακοῦ, ὥπως ὁ ἰωνικὸς ρυθμὸς, μεταξὺ
τῆς σοβαρότητος τοῦ δωρικοῦ καὶ τῆς λε-
πτότητος τοῦ Κορινθιακοῦ ἐχρησίμευσεν διὰ
τοὺς ναοὺς τῆς Ἥρας, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ
τοῦ Βάχου. Μήπως ὅμως τὰ ἀρχιτεκτο-
νικὰ κοσμήματα τῶν ναῶν τούτων δὲν συνέ-
βαλον εἰς τὸ νὰ γνωρίσθουν εἰς τοὺς πιστοὺς
τὴν ἰδιότητα ἐνὸς ἐκάστου τῶν θεῶν τού-
των τῶν Ἑλλήνων; Ἀλλ' ἂς ἐλθωμεν εἰς
τὴν ἐποχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οἱ πρῶτοι
χριστιανοὶ κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχον ναοὺς, κλει-
σμένοι εἰς ὑπόγειας καὶ κατακόμβας ἐρεθον-
το ἀπὸ τὰς καταδιώξεις τῶν ἐθνικῶν νὰ ἐ-
ξέλθουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ νὰ ὑμνήσουν
τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ. Ἠρξισαν ὅμως ἐρα-
θύτερον νὰ χρησιμοποιῶν τὰς Βασιλικὰς, τὰς
ἐποίας ὁ πρῶτος χριστιανὸς αὐτοκράτωρ
Κωνσταντῖνος ἐτροποποίησεν εἰς τὴν κάτο-
ψιν διὰ τοῦ σταυροῦ καθιερώσας ταύτας ὡς
χριστιανικὰς ἐκκλησίας. Μεταφέρων ὅμως
εραδύτερον ὁ Κωνσταντῖνος τὴν ἔδραν τοῦ
εἰς τὸ Βυζάντιον, ἐφάντασθη ν' ἀνοικοδομήσῃ
ναὸν, ὁ ὁποῖος νὰ ὑπερέκινῃ πάντας τοὺς
θεοὺς τὰ θεμέλια τῆς Ἀγίας Σοφίας.
Ὁ ναὸς οὗτος ἐπερατώθη ἐπὶ Ἰουστινι-
ανῷ ὁ ὁποῖος ἐλέπων τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν
λαμπρότητα αὐτοῦ ἀνέκραγε τὸ περίφημον
ῥεῖμα «Νενίκηκά σε Σολομὼν».

Ἐκτοτε αἱ κλασικαὶ παραδόσεις τῆς ἑλ-

μόνον ἐδῶ ἡ καμπύλη, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τι πλέον
Κάθε ὁριζώντιος ἀνταποκρίνεται θαυμασίως
πρὸς τὰς καθέτους, συνδυαζόμεναι δὲ με-
τὰ τὰς καμπύλας τοῦ Βυζαντιανοῦ ρυθμοῦ πα-
ράγουν ἕνα αρμονικὸν σύνολον πρωτότυπον,
ὠραῖον καὶ πρωτότως Ἑλληνικόν.

Μήπως ὅμως δὲν συγκινεῖ ἀπείρως ἡ θέα
τῶν Βυζαντινῶν δικεφάλων αἰτῶν τοὺς ὁ-
ποῖους τόσον καλῶς προσήρμοσεν ἐπὶ τῶν
προσώπων, εὐθύμημα καὶ αὐτὸ τῆς ποτὶ
ἀκμῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους.

Τὸ μεγαλεῖον ἐν τούτοις τῆς πρωτοτύπου
ταύτης ἀρχιτεκτονικῆς συνθέσεως εἶναι ἡ ἀ-
ναβίωσις τῆς χριστιανικῆς γλυπτικῆς τὴν
ὁποῖαν οὐδόλως ἡ ἐλάχιστα μέχρι τοῦδε ἐ-
χρησιμοποίησαν εἰς τὰς ἐκκλησίας. Ἡ χρι-
στιανικὴ γλυπτικὴ, τόσον ὁ γλυπτὸς διακο-
σμὸς ὥς καὶ αἱ γλυπτὰι παραστάσεις τῶν
ἀγγέλων καὶ τῶν ἁγίων, ἀφοῦ μᾶς ἔδωκε
κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους
δείγματα ὑπερέχου αἰσθητικῆς καὶ διακο-
σμικῆς τέχνης, ὑπεχώρησε πρὸς τῆς χρι-
στιανικῆς γραφικῆς ἡ περιορίσθη εἰς τὰς
γλυπτὰς ἐξολογυφίας τοῦ Ἀγίου Ὁρου
δείγματα καταπληκτικῆς τέχνης μὴ ἀντα-
ποκρινόμενα πρὸς τὸ μεγαλεῖον τοῦ χριστια-
νικοῦ πνεύματος.

Ὁ Ζάχος με τοὺς ἀγγέλους ἀνωθεν τῆς
κυρίας εἰσόδου τοὺς ὁποῖους ἔθεσεν ἐκεῖ ὡς
φύλακας τῶν πιστῶν, καὶ με τὸν ἄλλον γλυ-
πτὸν διάκοσμον τοῦ χοροῦ τῶν ἁγίων, το-
σοῦτον συνδεομένων πρὸς τὸ ἀρμονικὸν σύνο-
λον τῆς ἐκκλησίας δίδει τὸ σύνθημα ὥπως ἡ
ἐκκλησιαστικὴ τέχνη συνεχίζουσα τὰς πα-
ραδόσεις τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ἀνοίξῃ νέ-
ους ὁρίζοντας εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύ-
ματος ἀνταξίους τῶν ἡμετέρων προγόνων.

Ὅποια ὅμως ἐπιστημονικὴ ἐφαρμογὴ τῆς
σχέσεως τῶν μερῶν πρὸς τὸ ὅλον εὐρίσκε-
ται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ. Ἡ διάτα-
ξις αὐτοῦ εἶναι ἀπαράμιλλος, ὁ κεντρικὸς
θόλος μετὰ τὰς διαγραφόμενας ἀψίδας τοῦ καὶ
τὰ παράλληλα τόξα τοῦ εἰσείδεται ἐπὶ τῶν
πλαγίων τοίχων, ἐνῷ πλήθος κυκλικῶν πα-
ραθύρων πληροῦσι τὸ κενὸν καὶ σκορπίζουν
ἐλαφρὰ τὴν ἀρμονίαν τοῦ φωτός ἀπαραιτή-
του στοιχείου τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐνὸς ναοῦ, ὁ-
περ ἀναδεικνύει τὰ πάντα ὡς καταγαυόμε-
να ἀπὸ τοῦ Φωτός.

Τοιοῦτον ἐν ὀλίγοις τὸ ἔργον τοῦ ἀρχιτέ-
κτονος Ἀρ. Ζάχου τὸ ὁποῖον τιμᾷ καὶ τὴν
πόλιν τοῦ Βόλου ἡ ὁποία ἀποκτὰ τοῦτο, ἰδι-
αιτέρως ὁμως καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχιτε-
κτονικὴν.

Θωμᾶς Θωμόπουλος

Γράφει

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Σεπτεμβρίου ἐκποιούνται εἰς ἀναγκαστικὸν πλειστηριασμὸν κτήματα τοῦ ἀποβιώσαντος Δημητρίου Τσιόμη, ἐν κτήμα εἰς τὴν θέσιν Γουδῆ τῶν Ἀθηνῶν ἐκ 15 στρεμμάτων ἐναντὶ μεγάρου Σταματοπούλου καὶ περικλυτῶς οἰκίας Ρουφοῦλῃ ἑτερον ἐκ πύξεων περίπου 3 χιλιάδων περικλυτῶς τοῦ λόγου τηλεγραφεῖται.

Ἡ καλλιτέρα εὐκαιρία διὰ τοὺς θέλοντας νὰ ἀποκτήσων οἰκία μετὰ μέλλον εὐρύτατον.

Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας εἰς τὰ καταστήματα Βιβλιοθηκῆς Μιχ. Μαντζουράκου ὁδὸς Σταδίου 28.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Αὐτοκίνητον τῶν καλλιτέρων ἔργαστειῶν τῆς Γαλλίας σχεδὸν καινούργιος δυνάμει 16—24 ἔχον δύο ἀνάξας, ἡ μία σχήματος λαυδολέτ, ἡ δὲ ἄλλη δοῦδλ Φαετὸν εἰς λίαν συμφέρουσαν τιμὴν. Πληροφορίαι παρὰ τὸ Συμβολαιογραφεῖον Γ. Ἀφεντάκη.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ

ΘΗΝΑΙΣ

Νικοδήμου—Μέγαρον Γ. Φραγκοπούλου

Δραματισμοὺ ἐν Παιραταῖς ἡ ἐρ-
ἐν ταῖς ξέναις γλώσσαις καὶ ἐν τῇ
ὀργασίαν ταύτην νόων νὰ μεταδώσῃ
αὐτοῦ κ. Ἰάκ. Χ. Δραγάκης
τὰς Ἀθῆνας ἀπὸ Σεπτεμβρίου
πᾶσι παιδεύσεως, ὑπὸ τὴν σημαίαν
κυριώτατα χρησίων ἀνθρώπων.

ἐν ὁδῷ Σταδίου ἄνωθεν δοκίμ. Ἀβέρωφ.

ΛΟΓΩΝ ΑΝΕΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙ-ΕΤΟΣ 10ον

πλήρ-πρότυπον καὶ τρεῖς τάξεις τοῦ ἐλ-
μωτέρου τῶν παρ' ἡμῖν διδασκάλων καὶ δι-
διὰ νέας καὶ μεθόδους καὶ ἀκόπως ὑπὸ
καὶ ἄρρενα. Ἐκ τούτων, ὅσα ὑπέστησαν τὴν
ον, οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν. Διδασκῆται εὐάρεκα καὶ
Ἀλκιβιάδου 179. Εἰσοδος ἐκ τῆς ὁδοῦ Κα-
Ἰαί ἐγγράφῃ ἤρξαντο.

ΠΡΩΤΟΓΩΓΕΙΟΝ

ΣΦΦ. ΧΟΥΡΜΟΥΖΗ

ΔΗΜΙΑΣ 43

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.
τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.
καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

τάξεις τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κύριος
ἡ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ μὲθόδους.

καὶ μαθήματα ἄρχονται τῇ 6 Σεπτεμβρίου

τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων σωματικὴ εὐ-
ρεῖα κυριώτατη μὲθόδους.

ΜΟΥΣΙΚΟΣ

ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Ἀδελφ. Βασίλ. Ὑψηλ.

ἡτοῦ τοῦ ποιητῆρος Γεωργίου

ΟΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ὀδείου γνωστοποιεῖ. ὅτι

αἱ ἐγγραφὲς τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1910—1911

ἄρχονται τῇ 24 Σεπτεμβρίου καὶ λήγουσι διὰ

μὲν τοὺς παλαιούς μαθητὰς τῇ 11ην Σεπτεμ-

βρίου, διὰ δὲ τοὺς νέους τῇ 15ην.

Τὰ μαθήματα ἄρχονται τῇ 13ην Σεπτεμ-

βρίου.

Οὐδαὶς ἐκ τῶν παλαιῶν μαθητῶν δύναται

ν' ἀνανέωση τὴν ἐγγραφὴν του, ἀνεῖ τῆς προ-

σχωματικῆς τοῦ ἐνδεικτικοῦ του, καὶ οὐδαὶς

ἐγγραφὴ γίνεται δεκτὴ ἀνεῖ προκαταβολῆς τοῦ

δικαιώματος ἐγγραφῆς καὶ διδασκῶν.

Οἱ προσερχόμενοι μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀνα-

δριζομένης προθεσμίας γίνονται δεκτοὶ ἐπ' ὅ-

σον ὑπάρχουσι θέσεις κεναί, ἡ δὲ δὲν περικυ-

δίζετα ἡ πρόσδοσις τῶν ἄλλων μαθητῶν.

Οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ παρουσιασθῶσιν αὐτο-

προσώπως δύναται νὰ ὑποβάλωσι τὴν περὶ

ἐγγραφῆς αἰτησίαν τῶν δι' ἐπιστολῆς ἢ δι' ἀν-

τιπροσώπου.

Διὰ τὸν ἀντικείμενον ἐγγραφῆς διὰ τοὺς μαθητὰς πα-

σῶν τῶν σχολῶν (πλὴν τῆς Ὀδείου) δρ. 7

μέχρι τῆς 15ης Σεπτεμβρίου. Μετὰ τὴν 15ην

ἀντιδίδονται εἰς δραχ. 12.

Διὰ πᾶσαν περαιτέρω πληροφορίαν ἀπευθυν-

τέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ὀδείου καθ' ἑκάστην

ἀπὸ 9—12 π. μ.

Ο Διευθυντής

Γ. Ν. Νάζος

Χ.Χ. ΣΧΟΛΑΡΧΑΙ!!!

Εἰδοποιεῖσθε ὅτι ἡ ἐγγραφὴ τῆς Ἀριθ-

μητικῆς Ἀναγύρου καὶ Ζούκη καθὼς καὶ

τῆς τοῦ Καραγιαννίδου ἐληξεν, ὅθεν κατὰ

τὸν νόμον ΓΣΑ περὶ διδασκτικῶν βιβλίων

ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγή εἰς τὰ ἑλληνικὰ

σχολαῖα τοῦ Κράτους ἄλλης πλὴν τῆς Ἀ-

ριθμητικῆς Ἀναγύρου καὶ Ζού-

κη τὴν ὁποίαν εἰς τὸ πρόγραμμά σας δεῖτε

νὰ διευκρινίζετε.

Ὁ παραβάτης τιμωρεῖται δι' ἀπολύσεως.

Ὁ Κ. ΒΑΣ. Δ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Πρὸς τὴν ἀξιότιμον πελατεσίαν,

τοῦ καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς

τοῦ φίλου

Μὴ δυνήθεις μέχρι σήμερον ν' ἀπαλλά-

γῶ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐλεεινὴν πτώχευσιν διὰ

νὰ φροντίσω ὅπως εὐρύνω τὴν ἐργασίαν μου

ὅπως καὶ πρότερον καὶ ἱκανοποιῶ καὶ τὰ

πλέον ἰδιότροπα ἡδύστα ἐκάστου ἀγορα-

στοῦ, ἀναγκάζομαι ὅπως καὶ πάλιν συνε-

χίσω τὸ μικρὸν μου ἐμπόριον εἰς τὸ μικρὸν

μου κατάστημα ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ πτωχὸς

Φίλιππος» ὁδὸς Αἰόλου καὶ Χρυσοσπηλαι-

ωτίσσης ἀρ. 15 ἕως ὅτου ἀπαλλαγῶ καὶ

εὐρύνω αὐτὸ ἐὰν θέλῃ ὁ Θεός. Ὅπως εἶδον

εἰς τὸ διάστημα τοῦ μικροῦ μου ἐμπορίου

πολλοὶ πελάται ἐνόμιζον ὅτι ἡ ἀνασῶσάς

τοῦ Λούερ θὰ ἐγένετο ὑπ' ἐμοῦ καὶ ὅτι θὰ

με εὐρίσκον ἐντὸς αὐτοῦ καὶ θὰ συνεργάζο-

μαι μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνασῶσάν. Τὸ

Λούερ δὲ ἐμὲ ἐθεύσε πρὸ πολλοῦ, ἐν καὶ

εἰργάσθην δι' αὐτὸ νυκτημέρον ἐπὶ 22 ὁλῶς

κληραῖτη. Συνηθίζω νὰ δημιουργῶ ἐργα-

σίαν με τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ ὑποστή-

ριξιν τῆς πελατείας μου, τώρα θὰ φροντί-

σωμεν νὰ μεγαλώσωμεν τὸν «Πτωχὸν τὸν

Φίλιππον» ἵνα ἀνταποκρίνηται εἰς ὅλας

τὰς ἰδιότροπας τῶν ὑποστηρικτῶν του. Σή-

μερον εὐρίσκετε ὅλα τὰ ἐπιτραπέζια σκεύη

τῶν βαλκόνων εἰς μικρὰς καὶ ὀριζόμενας τι-

μὰς. Εὐχαριστῶ θερμῶς πάσας τὰς κοινω-

νικὰς τάξεις, ὅτι πάντες ἐνθέρμως ὑπεστήριξαν

τὸ μικρὸν ἐμπόριον, τοῦτο μ' ἐνθαρρύνει ὅτι

περισσότερον εἰς τὴν νέαν μου δρᾶσιν τὴν

ἐμπορικὴν.

ΕΝΟΙΚΙΑΣΤΗΡΙΑ

Ἐνοικιάζεται οἰκία ἐπὶ τῆς ὁδοῦ

Ἀκαδημίας 69 ἄνω πάτωμα δωμάτια 9

λουτρὸ καὶ ἀερίφωτος. Πληροφορίαι εἰς τὸ

ἐναντὶ ἐμπόριον κ. Π. Μίχα.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ τὸ ἄνω πάτωμα ἐξ ὀ-

κτώ δωματίων, ἀποθηκῶν, ἡ τὸ μεσαῖον πᾶ-

τωμα ἐκ δέκα δωματίων, λουτρῶς τελείως,

τεσσάρων εὐρυτῶρων ἀποθηκῶν τῆς ἀνάτοι-

λικομεσημβρινῆς οἰκίας ἐπὶ τῶν ὁδῶν Προ-

στατείου Βαλτετσίου 56, ἀερίφωτος. Ἐνοικί-

ον συγκαταβατικόν. Πληροφορίαι ἐν τῇ αὐ-

τῇ οἰκίᾳ καὶ πρακτορεῖον Γενικῶν Πληρο-

φοριῶν.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ἑταίρις ἐν Κηφισίᾳ μετὰ

λουτρῶς Σταύλου καὶ ἐκτεταμένου Κήπου

Ὅμοιως πολοῦνται ἀγροτικὰ κτήματα. Πλη-

ροφορίαι Φ. Ρεδοκανάκη Πανελληνίου Ἀγ-

ροπολεῖα.

Ἀπὸ 1ης προτεχοῦς Σεπτεμβρίου ἐνοι-

κιάζονται τὸ πρῶτον πάτωμα τῆς ἐπὶ τῆς

ὁδοῦ Σφοκλέους ὑπ' ἀριθ. 25 οἰκίας, ὁ ἐπὶ

τῆς ὁδοῦ Φωκαίας ὑπ' ἀριθ. 17 Σταύλου

καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη ὑπ' ἀριθ.

83 πρὸς τὴν ὁδὸν Αἰόλου οἰκία τοῦ κ. Κ.

Σμολένσκη ὅπου εὐρίσκονται εἰσέτι τὰ γεω-

ργεῖα τοῦ παραγγελιοδόχου κ. Κερόλου Βού-

χερερ ἄνω τοῦ ὁργανοποιεῖου τοῦ κ. Δ.

Μουρτζίνου.

Ἐπιπλὴν occasion καινούργη, σάλας,

τραπέζιας, κρεββατοκάμαρας, θερμάστρας,

διάφορας, πολλὰ βιβλία, π. ἰ. ἂ. ν. ο. ἐξόχως φω-

νῆς Γαλλικῆς Ἀνθέρ ἀρχικῆς ἀξίας δραχ.

2.700 ἀντὶ μόνον δραχ. 750 καὶ διάφορα

εἴδη καὶ ἐπιπλὰ Γραφεῖου εἰς συγκατα-

βατικωτάτας τιμὰς μετακοινοῦσης οἰκο-

γενείας. Ἀνω πάτωμα Σταδίου 34 8 1)2—

12 1)2 π. μ. καὶ 4 1)2—7 π. μ.

ΚΑΙ ΣΧΟΛΗ

ὁδὸς εὐαίρους, εὐήλους, ἡλεκτροφωτιστους, με κήπους καὶ αὐλὰς εὐρυχωρᾶς

ἔχεις γυμνασίον, ΤΡΙΤΑΕΙΟΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ

ἐγγλεῶν, 2 τμήματα γερμανικῶν.

Ὁ κανονισμὸς καὶ τὸ λεύκωμα τῆς Σχολῆς ἀποστέλλονται δωρεὰν τῷ αἰτούντι.